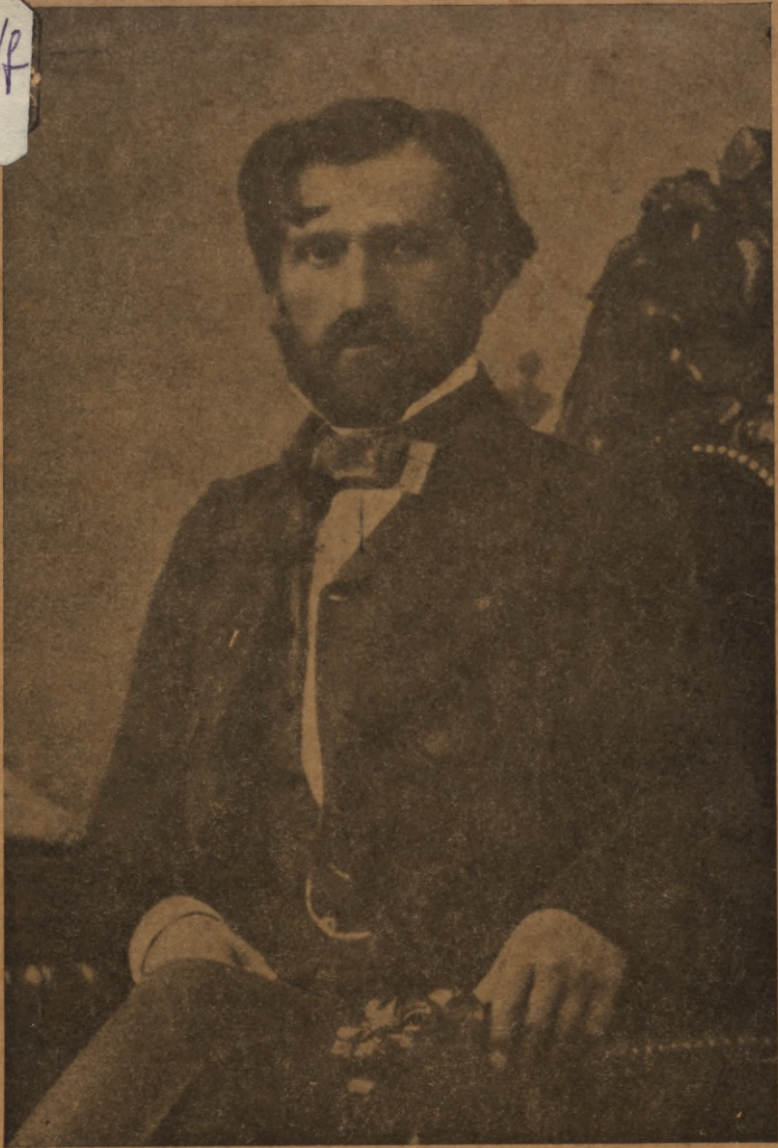

Wolke

L $\frac{7}{86}$ m/f

Verdijs

18.52 45

~~L 7~~
86

m/f

92

O. Krolla

Latv. PSR Valsts Bibliotēka
INV. 623.968

5.9.92
Barb. 59
798.006030

Verdijs kā mākslinieks un cilvēks

Illūstrēta

Rīgā, 1935. g.

Izdevn. „Dailes magazina“ Rīgā, Elizabetes ielā 14-a.

Verdijs kā mākslinieks un cilvēks.

Kas gan nav dzirdējis lielā itaļu tautas mūzikas spējīgākā kopēja vārdu — Verdiju, kas gan nebūs dzirdējis viņa operas „Traviata“, „Rigoletto“, „Aidu“? Tomēr tikai nedaudzi zinās šī lielā cilvēka bērnību, viņa centību, viņa dzīvi, kuŗa atveŗas katram, kas pie tās pieiet, kā kautrs zieds un rāda savu brīnišķīgo krāsu saskaņu. Kā tik daudzu ievērojamu cilvēku jaunība bijusi grūta, tā arī Verdijs savā bērnībā piedzīvojis un izbaudījis visu mazturīgu vecāku bērnu likstas. Viņa centība, viņa dzīves prieks un cēlā atturība var arī tagadējai satrauktajai jaunatnei noderēt kā uzmodinošs piemērs.

Viņa māte 1814. gadā ar dažu mēnešu veco zēnu bija aizbēgusi uz Roncola baznīcu, kur tornī paslēpusies un tā izglābusies pati un izglābusi bērnu no krievu kareivjiem, kas dzinās pakal franču armijai un iznīcināja visu, kas tiem pāgadījās ceļā.

Tas bija kautrs zēns, tiepīgs un neveikls, ciets un mīkstsirdīgs, kas saņēma no mācītāja pļauku par nevērību, jo klausīdamies ērģeļu spēlēšanā, bija nokavējis dievkalpojuma laikā pasniegt mācītājam kvēpināmo trauku.

Verdijs dzimis 1813. gadā Roncolā un pavadījis bērnību kādā drūmā, piekvēpušā veikalā, kuŗā tēvs priekšautu apsējis un māte ar galvas lakatu satinusies zemniekiem un laukstrādniekiem ielēja viņu, veikalā, kur vecāki pārdeva sāli, tabaku un kafiju. Gizepam pat līdz desmitam dzīvības gadam nebija krietnu apavu. Un vēlāk, kad kautrīgais zēns tēvam bija izlūdzies nodarboties ar mūziku, kas gan cits viņš bija ja ne mūzikas proletārietis? Viņi gan nedzīvoja vairs sādžā un Busseto tirgus viņam varēja kā varena lielpilsēta izlikties, tomēr guļas vieta

Milda Brechmane-Štengele

Teodors Reiters,
Nacionālās operas diriģents

Jānis Kalniņš,
Nacionālās operas diriģents

pie koka tupeļu darbnīcas īpašnieka Gugnatta, bija vēl cietāka nekā mājās pie vecākiem.

Kādi bija viņa zēna gadi un dzīve? Pulksten divpadsmitos naktī viņam vajadzēja celties, lai četras stundas ietu uz Roncolas baznīcu ērģeles spēlēt rīta lūgšanai. Par to gan viņam bija skanīgais vārds „ērģelnieks“, bet viņam ne vienu reizi vien ziemas tumšajās naktīs savu dzīvību vajadzēja uz spēli likt. Toreiz Gizepam bija tikai trīspadsmit gadi.

Katru nedēļu notika gan kāzas vai kristības, kas prasīja ērģelnieka darbu, tomēr alga bija tikai simts franki gadā.

Klišana pa ciemiem.

Tad viņš kļuva par tā saucamo „kapelmeistaru“ tā dēvētā „Busettas filharmonijas savienībā“, bet vēlāk viņam nācās stāigāt kā spēlmanim no mājas uz māju, lai nopelnītu sev iztiku. Verdijs bija tāds pat kā teiksmainais ceļojošais mūzikants Bagasets, šis nožēlojamais, izsalkušais mūziķis, par ko zemnieki zobojās, bet kuŗa noskaņotās vijoles spēle reiz Verdiju sajūsmināja. Ar Bagaseta drausmīgo likteni krodziniēks Karlo Verdijs centās iebiedēt savu dēlu Gizepu, lai viņš atsakās no mūzikas. Tomēr Gizepu kaut kas neatvairami vilka turp, kur bija mūzika. Viņš tai palika uzticīgs līdz pašam pēdējam elpas vilcienam, līdz 1901. gadā viņš aizvēra acis uz mūžu.

Verdijs izauga no pašas tautas. Sākdams ar visniecīgāko, ciēsdams pat neveiksmes, viņš tomēr savus laika biedrus jau ar pirmām savām operām krietni iebiedēja. Kā viņi ienīda Verdiju! Tas bija svešnieks, jo nekad negāja ar viņiem, nekas viņam nebija tiem ko teikt, vienmēr viņš bija atturīgs un dzestr. Nodibinājis ģimenes dzīvi, Verdijs tomēr nepameta mūziku ne dienu. Censdamies sasniegt mūzikā pilnību, gribēdams itaļu mūzikai dot jaunu virzienu, viņš strādāja un, protams, cieta arī neveiksmes, bet tomēr viņš ticēja savai nākotnei. Viņa domas, viņa vēlēšanās bija, lai jēdzienu „māksla“ tā īsti saprastu, viņas

A. Liberts-Rebane

Grieta Pērkone

Herta Lūse

Natalija Ūlande-Šulce

būtību, viņas dzīves noteikumus. Māksla ir vārigs, ļoti jūtīgs stādiņš, kas, kā varētu teikt, nekad neaug savvaļā, kaut kur ceļmalā. Māksla ir siltumnicas augs, kas sava laika dārzniekam uzstāda lielas prasības un grib, lai viņu kopj ar īstu mīlestību. Bet steidzīga cilvēka gaita šo brīnumstādu atkal un atkal samina. Un Verdijs ticēja šai mākslai. Mīlēja viņu no savas bērnības.

Tad atkal jauno censoni pārsteidza ģimenes likstas tik smagi, kā reti kādu cilvēku.

Tas bija toreiz. . .

Viņš stāvēja istabā, kuņģā atradās abu bērnu gultiņas, kurās gulēja abi drudža mocītie viņa bērniņi. Jaunā māte gāja kā ēnā pēc daudzām bezmiega naktīm. Kad lai viņa atpūšas? Miegainā kalpone nebija uzticams palīgs. Viņš redzēja Margrietu ūdeni nesam, ūdeni sildam, pieļejam traukus, saslapējam drēbes kompresēm, ēdienu bērniem gatavojam. . . Cik maz viņš tai varēja palīdzēt, jo bija neveikls.

Cik liela arī nebija nelaime, pēc daudziem gadu desmitiem, viņš atkal sajuta šo sievietes tuvumu viņas svētākajā darbā, māti lielākajā spožumā. Un cik pieticīga bija šī māte! Viņai nebija pārticības, nebija vēl toreiz bagātības un augstākās sabiedrības. Turpretim viņam bija darbs, reibinoša cerība kļūt slavenam. Bet viņai līdztekus ikdienas rūpēm bija arī viņš, neapmierināts, saīdzis, ka viss tik lēni iet un ka nav cerētie panākumi. Viņš redzēja sievas uzupurēšanos. Viņa redzēja viņu atkal ienākam istabā, viņš gribēja to apkampt, bet trīs gadus vecā meitiņa sāka raudāt, skumju, žēlu balsi, kādu raud slimi bērni. Margarieta steidzās pie bērna un neskatoties uz ārkārtējo nogurumu stāstīja bērnam pasaciņas, tērzēja ar viņu, lai bērns apmierinātos. Tomēr zēns, pie kuņģa gultiņas viņš pats sēdēja, neraudāja. Viņš mīlēja savu pirmdzimto, kā krietns zemnieks savu pirmo bērnu mīl. Zēns elpoja, īsiem ātriem elpas vilcieniem. Viņa sejiņa drudža mokās bija gluži tumšsarkana. Rociņas dūrītē sakniebtas, viņš sita pa segu. Viņš redzēja savu slimo dēlu un viņa sirds pukstēja līdz ar slimā bērna sirdi. Tad viņš paķēra mirstošo bērnu un cieši turēja pie savām krūtīm. Viņš, jūta ka bērns pamazām sastinga. Arī viņa

Lidija Blūmentāle

Helena Berzinska

Nikolajs Vasiļjevs

Adolfs Kaktiņš

sirds draudēja apstāties pukstēt un dzēligas sāpes sažņaudza sirdi, sažņaudza miesu. Dvēsele sāpēs gribēja kliegt. Tas bija briesmīgs brīdis. . .

Pēc kāda laiciņa viņš zaudēja arī sievu. Verdijs palika viens. Viens ar savu mūziku, līdz liktens viņu saveda kopā ar citu sievieti. Tomēr bērnu Verdijam vairs nebija, kaut gan viņš bērņus ārkārtīgi mīlēja. Verdijs nodevās savam darbam un pēc divdesmit gadiem Verdijs labākos no viņa pretiniekiem bija pārspējis, pēc trīsdesmit gadiem visi viņi jau bija dzēsti un pēc četrdesmit gadiem valdīja tikai Verdijs.

Itālija bija bagāta mūziķiem un šie mūziķi gadus desmitus sēdēja kafejnīcās un dzertuvēs kā apreibuši. Jā, Verdijam nekādi nevarēja piekļūt. Arī pats viņš nepiedeva sev izdarītās kļūdas. Pat revolūcijas laikā viņam nevarēja pieķerties. Kā neaizsniedzams varenums viņš tad rakstīja kaislas koŗa dziesmas un straujus maršus. Jā, Verdijs publiku bija pilnīgi pārvērtis. Viņš to turēja savā varā. Visi viņa sāncenši bija piespiesti savas dusmas aplāpēt. Viņiem tikai atlika kafejnīcās un dzertuvēs tenkoties. Pat tad, kad Verdijs klusēja un viņa sāncenši domāja, ka „vecais“ licies mierā, un kad tad Zasarolijs uzrakstīja par Verdiju ķengājošu brošūru, tam tomēr nekas neizdevās, jo brošūru tikai 38 cilvēki bij nopirkuši. Pēc šī gadījuma kādā rītā Zasarolijs piecēlās pusjucis. Viņš sekoja Verdijam un vēlējās, lai tas viņu vismaz redz. Bet kad tas nenotika, Zasarolijs meklēja izdevību aiziet pie Verdija mājās. Verdijs Zasaroliju pieņēma. Starp abiem atrisinājās domu izmaiņa, un lai pierādītu pašam uzbrucējam viņa zemiskumu, Verdijs noveda viņu tik tālu, ka viņš uzrakstīja, ka viss, ko viņš par Verdiju rakstījis, ir meli. Kad tas bija noticis, Verdijs zīmi saplēsa, kas Zasaroliju satrieca vēl vairāk, tomēr Verdijs nosūtīja Skalas direktoram rakstu, lai izlasa Zasarolijs operu, un, ja vien iespējams, uzņem repertuārā. Zasarolijs pats aiznesis savu darbu Skalas operai, bet nekas nav zināms par viņas izrādīšanu.

Kā tas arī nebūtu, no tā Zasarolijs redzēja, ka Verdijs labprāt laiž arī citus mūziķus pie vārda, ja tik viņu darbi to vērts. Sekas bija tās, ka viņš pārstāja Verdijam uzbrukt.

Mariss Vētra

Artūrs Friednieks-Kavara

Jānis Niedra

Alberts Verners

Skalas arhīvos uzglabājusies sekoša vēstule:

„Manu mīlo, Franko Faccio! Kāds maestro Vincenzo Zasarolijs iesniegs Tev savu operu. Lūdzu Tevi: izlasi viņu labi uzmanīgi. Minētais komponists apgalvo, ka es, resp. mana mūzika vainīga, ka viņš nekur nav savā darbā ticis. Viss taču šīnī pasaulē iespējams. Bet zini, negribu, lai kaut vienam dēļ manis būtu jācieš. Tādēļ pārbaudi šo operu tā, it kā viņa būtu Tava vai mana. Lūdzu šīnī lietā Tavu atbildi. Ardieu!

Tavs G. V.“

Šī vēstule zināmā mērā spilgti raksturo Verdiņu kā cilvēku un kā mākslinieku.

Verdijs mēdza pie sevis allaž mazu burtnīciņu nēsāt. Viņš bija paradis vienu otru iedomu ierakstīt burtnīciņā. Kad burtnīciņa bija pierakstīta, tad viņš to aizmeta prom. Un tiešām žēl, ka neviena nav uzglabājusies, jo tajās būtu brīnišķīgas lietas atraduši. Kādu troksni, ledus pārdevēja saucienu, laivnieku kliedzienu, bērnu raudas Verdijs pārvērta mūzikā.

Verdijs labprāt izvairījās no katras sumināšanas un labprāt nevienam neteica, kas viņš tāds. Reiz viņam kāds jautāja, vai viņš nav mūziķis. „Dieva deļ, kungs, nē! Mūziķis? Nē, nē! Kad pirms pusgadusimta kautrīgi pieklauvēju Mailandes konservātorijas durvīm, viņi mani izsvieda ārā, jo man nesot talanta. Esmu viņiem pateicīgs, jo kādas gudrības gan tur nebūtu samācījies. Es paliku mūzikas draugs un zemkopis.“

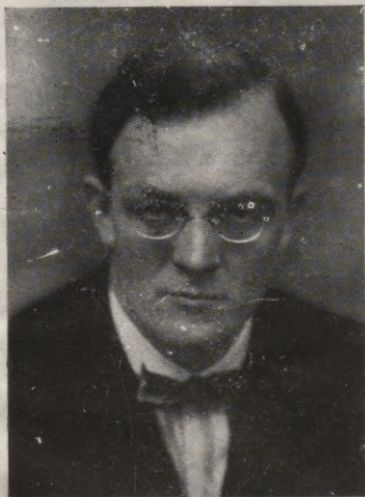
Kad kāds viņa labs draugs, kāds senātors Venēcijā, Verdijam teica, zīmējot uz viņu: „Bet es jums saku, ka mākslas darbam ir tikai viens uzdevums: sajūsmināt cilvēkus, padarīt viņus dievišķīgus“, tad Verdijs pieklājīgi viņam atbildēja: „Bet mūsu gados (Verdijs toreiz bija 71 gadu vecs) nevajaga no sevis vairāk prasīt, kā var dot . . . Ak, draugs, es tik ļoti ilgojos pēc pavasara, pēc laukiem, kur sāks drīzi vien laukus apstrādāt, es ilgojos pēc saviem lopiem. Smagi, arvien smagi gulstas uz mani pilsētu ēnas. Bet tur, uz laukiem manā mājā, kūtis, ne-

Viktors Stotts

Eduards Miķelsons

Gustavs Neimanis

Pēteris Gailis

dēļu tirgos, starp zemniekiem, tur lūk, es jūtos kā īsts cilvēks, kas es īsti esmu. Es mīlu savus zemniekus, savu apkārtni!”

Un tomēr itaļu mūzika, itaļu mākslinieki bija tie, kas pirmie ietekmēja Eiropā valstu mākslas dzīvi un ilgus gadus to pilnīgi pārvaldīja. Daudz vēlāk par itaļiem sāka citās Eiropas valstīs nodibināties vietēja rakstūra operas. Kas vāciem ir Gluks un Vagners, tas itaļiem — Verdijs. Itāļi nevarēja pierast Vagnera mūzikai, kaut gan viņi tā darbus augsti vērtēja un pat sajūsminājās, turpretim, dzirdot Verdija mūziku, itaļu acis iegailējās, kļuva gaišākas un pār viņu miesu pārskrēja kā braša, kareiviska noskaņa.

Verdijs ar Vagneru ir viena laika cilvēki, tomēr Verdijs Vagnera mūziku līdz pat savam 72. dzīvības gadam nepazīna. Tikai īsi pirms savas nāves viņš iepazinās ar Vagnera darbiem. Pēc vieniem avotiem it kā viņš būtu visus Vagnera darbus licis izrakstīt, lai ar tiem iepazītos, bet pēc otriem avotiem it kā Verdijs Vagnera darbus ļoti maz pazītu un domas, ka Vagners būtu iespaidojis Verdiju nesakrīt ar patiesību. Verdijs noteikti ir gājis savu patstāvīgu ceļu, bijis tuvs itaļu tautas dvēselei, dziedošanai, āriju mīlošanai, kā mēr Vagners pieklāvēs pilnīgi vācu garam un izkopies vācu mūziku, turpinādams Gluka sāktu darbu.

Verdija uzdevums bija tradicionālo operu, operu kā tādu, dziesmu darbu glābt un nodrošināt viņas attīstību nākotnei. Viņa ģenijam vēsture bija uzdevusi divkāršu pienākumu, pasargāt veco, tukšu kļuvušo formu, samierināt ar cilvēcīgo taisnību un tomēr ziemeļtautu mūzikas drāmai viņu noslēpumu neizpaust. Protams, viņam šis uzdevums nebija programma, tomēr šis tieksmes pildīja viņu līdz pat nervu galiņiem, visu viņa dzīvi.

Verdijs rakstīja cilvēkiem, ne satrauktiem gariem, bet pilnīgi zināmiem noteiktiem cilvēkiem, kas plūda un pulcējās Itālijas teātros.

Verdijs par operu kādā vietā saka: „Tas jau ir tas mūzikas brīnums, ka viņa daudz ar reizi var izteikt. Tomēr lielā-

Aleksandrs Kortāns

Richards Pelle

Kārlis Jēkabsons

Tālis Matīss

kais mērķis paliek tas, ka no daudzām atsevišķām balsīm saskaņā rodas v i e n a jauna, tā ir melodija.“

Verdijs vienu lāgu prasīja, lai operu direkcijas izrādot kādu viņa operu, iesūta viņam partiju izpildītāju sarakstu. Tādējādi viņš gribēja novērst savu operu sliktu izpildījumu un lai nemazinātu operas reputāciju, labi zinādams, ka slikti izpildītāji tautu dzen prom no operas.

Verdijs soprānu partiju dziedātājām ierādījis atbildīgu vietu. Sākt ar vieglu dziedājumu, līdz pārsniedz visas citas balsis.

Kādus desmit gadus, beidzis operu „Aidu“, viņš klusībā rakstīja „Lehāru“, bet to, nepabeidzis, iznīcināja. Tomēr Verdijā bija iesakņojusies pārliecība, ka nevienam cilvēkam nav tiesība bez darba apkārt klejot, tādēļ viņš gandrīz katrai agrāk uzrakstītai operai viņu ārijas un skatus uzrakstījis divos un vairākos variantos. Tad viņam pēkšņi atkal uznāca ārkārtēja vēlēšanās pabeigt sāktu „Lehāru“. Viņš domāja, ka Venēcijā to varēs paveikt, ticēdams Venēcijas īpatnībai, cerēdams tur atrast nepieciešamo mieru. Un viņš aizrakstīja kādam savam vecam draugam Venēcijā:

„Mīlais draugs! Kad tik negaidīti un nepiedodami Tevi britiņu apciemoju zināmā Ziemas svētku vakarā, sajutu neatvairāmas ilgas visām pasaules pilsētām teikt ardievas, lai cik, drīzi vien iespējams, nokļūtu Sant-Agatē un pildītu savus saimnieka pienākumus.

Tomēr tagad atkal visa šī doma atbidīta tālu atpakaļ. Sniegs ir snidzis. Visur ir sniegs. Sniegs, no kuŗa man bailes, kas, cik tālu varu atcerēties, manā dzīvē nesis visdrūmākās dienas. Un tā savā muižā, šajā vientulībā es negribu un nevaru iet. Agrāk es to būtu varējis, bet tagad vairs ne. Dženova, kuŗu es mīlu, šoreiz man nav pa prātam. Te arvienu vēl daudz cilvēku, kas negrib saprast, ka man nemierīgajam nepieciešams miers. Klausies! Man ienāca prātā doma, ka man jūsu Venēcija varētu palīdzēt. Agrāk man šai

pilsētai nebija liela uzticība. — Patiešam, viņa mani it kā apspieda. — Tomēr tagad man kāda balss saka, ka Venēcijā varēšu strādāt! Strādāt? Šo ievērojamo vārdu Tu nedrīksti pārprast. Lieta negrozās ne ap ko jaunu, bet ap vecu lietu noslīpēšanu un kārtošanu. (Domāta opera „Lehārs“, kuŗu Verdijs tomēr sadedzināja. No šīs nelaimes „izglābies“ vienīgi librets. Ref.) Bet arī tādām darbam nevaru šē pilnīgi nodoties.

Kā jau zīni, esmu paradis neko neatstāt neizmēģinātu, pat kļūdu taisīt, varbūt vienīgi, lai sev pierādītu, ka tā tiešām bijusi kļūda!

Un tā! Izpildi manu lūgumu! Pasteidzies. Varbūt jau šodien telegrafēšu Tev par savu ierašanos. Noirē priekš manis vienu lielu istabu Albergā. Rivā, kur pēdējo reizi biju. Tur ir brīvāki un man tur labāk patīk, nekā L'Eiropā. Parūpējies, lai istabā būtu kurmet uzskāņotas klavieres. Un tad! Svarīgākais! Neviens nedrīkst zināt, ka esmu Venēcijā. Dzirdi, neviens! Šo svarīgo jautājumu atstāju pilnīgi Tavā ziņā. Gribu, un man jābūt pilnīgi netraucētam. Tas viss! Kādu prieku sajūtu, Tevi reiz dzīvē tā isti saikt, to Tu vari iedomāties. Ardievu, ardievu!“

Tavs G. Verdijs.

Tomēr no cerētā darba nekas neiznāca. Brauciens nebija gluži bez panākumiem bijis. Viņš guva jaunas atziņas un ticību savām spējām. Ja arī „Lehārs“ nepiedzīvoja rampas gaismu, tomēr tai vietā viņš uzrakstīja citu, pierādīdams, ka vecais lauva vēl nav miris un spēj strādāt. Nejauši Venēcijā viņš iepazinās arī ar kādu vācu tautības jaunu mūziķi Fišbeku, kam dzīvē neveicās. Mūziķis bija precējies un tam bija mazs dēls. Verdijs viņu dažas reizes apciemoja, allaž uzdodamies par zemkopī. Bērna dēļ Verdijs nolēma glābt šo ģimeni un aizsūtīja uz Venēcijas banku savu sulaini pēc lielākas naudas summas. Summa bija tik liela, ka banka nevarēja to tūlī izmaksāt, bet tikai otrā dienā. Šo summu Verdijs iedeva Fišbeka sievai.

Verdijs un Vagners.

Interasantas ir Verdijs operās tēlotās sievietes. Tā viņam kāds jautāja: „Jūs savās operās esat vienu un to pašu sieviešu tipu tēlojuši. Milošu sievieti, kuŗu upurē vīrietis vai kuŗa pati uzupurējas priekš vīrieša“.

„Neesmu par to domājis“, atbildējis Verdijs.

„Džilda, kuŗu paved un kuŗu nodur. Violeta, kuŗa aiziet milama vīra dēļ bojā. Leonora, kas nogalinājas, lai glābtu mīlāko. Aīda, kas aiziet kopā ar Radamesu bojā. Luīza Miller, kuŗa krit par upuri kārtu aizspriedumiem. Sievietē jūs tēlojat ciešanas un šai varonei jūs rakstāt satricinošākās melodijas. Turpretim Bizē tēlo sievieti kā velnišķīgu dabas spēku“.

Verdijs mazliet piemiedza acis un jautāja: „Vai Jūs Parīzi pazīstat?“

„Nē!“

„Vienīgi no Parīzes redzes viedokļa var Karmeni saprast, jo lūk, Parīze, visa Francija strādā tikai priekš sievietes! Drēbes, cepures, kurpes, puķes, smaršas un ļoti daudzas citas lietas, kas sievietei nepieciešamas. Veselas rūpniecības dibinājas tikai uz sievieti, priekš sievietes“.

Verdijs augsti cienīja sievieti un nekad viņš nenodibināja sakarus ar sievieti, izmantodams savu stāvokli pie operas, lai protežētu kādu mākslinieci. Nav šaubu, ka piedzīvojumi bērībā un paša pārdzīvojumi ģimenē būs atstājuši iespaidu uz Verdiju un tā darbiem.

Reiz viņam kāda ievērojama māksliniece, kas guva Verdijs operā „Rigoletto“ kā Džilda ārkārtīgus panākumus, teica: „Cik daudz jums, meistar, dziedātājas pateicības parādā! Nevienam citam tik daudz, kā taisni jums“.

Tomēr Verdijs pieklājīgi, bet noteikti šo uzslavu noraidījis.

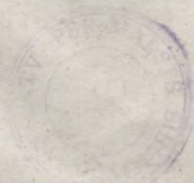
Verdijs bija liels cilvēku draugs. Redzot cilvēku postu, Verdijs Vilanovā nodibināja slimnīcu. Viņš domāja par šīs iestādes iekārtu, ēdieniem, slimniekiem, ķirurģiskiem instrūmen-

tiem, operācijas telpu iekārtu, par gultu skaitu, personālu un daudz citām ar slimnīcu saistītām lietām. Šādos brīžos Verdijs nemaz nejutās kā operu komponists, kuŗu pasaule apbrīnoja. Bet Verdija garastāvoklis bija šini laikā brīvs un viņš jutās lieliski.

Tāpat kā mūsu laikos valstis cinās ar saimnieciskām grūtībām, tā tas bijis arī senāk. Jau Verdijs, klausoties savu darbu izrādēs, sirdijās par pašvaldību un valstu vienaldzību pret mākslu. Ne bez pamata viņš teica: „Tā ir Itālijas nelaime. Valsts nedod teātriem un operām vajadzīgo pabalstu, kādēļ orķestri par maziem un nepilnīgi. Viņi nevar izpildīt augstākas mākslas prasības.“

Nelīdzēja, ka Verdijs, kuŗu visa tauta dievināja, rakstīja un lūdza pabalstu operai. Allaž kase bija tukša. Tomēr tanī pat laikā citām vajadzībām nauda netrūka. Ja kāds Verdiju nosauca par ģeniju, tad viņš tam mierīgi atbildēja: „Ģeniālitate ir cilvēku spēju būtība, kuŗa zināmās reizēs var par laimes nesēju kļūt“, gribēdams ar to teikt, ka katram ir sava laime.

Pagājuši jau daži desmiti gadi, kopš beigusi pukstēt šī ievērojamā Itālijas dēla, šī lielā savādnieka sirds, tomēr viņa mūzika joprojām dzīva, joprojām viņa pilda operu izrādes. Sajūsmā klausās viņa mūziku. Verdijs joprojām ir dzīvs un runā uz mums ar savu mūziku, kuŗai viņš atdeva dzīvi, atdeva sevi.

M. STUMBERGS

Valsts bibliotēkas direktors

VILIS ŠVINKA

Brīvmākslinieks

Tālr. 30191

Tulas ielā № 22 — 6

„Latvija“

Vīru dubultkvartets.

Uzaicinājumus pieņem
Emīļa Dārziņa ielā 16. Tālr. 36168.

Beatrisis Vigners skola.

Pamatnodaļas bērniem un pieaugušiem (plastika, ritmika, ķermeņtechnika). Horeografi-kums (mākslas dejas, skatuves prakse), Tautas deju kurss, Paida-gogu nodaļa. Kr. Barona ielā 14.

Lucija Garuta

Komponiste.

Rīgā. Hanzas ielā № 4.

Lauma Reinholde

Komponiste - pianiste

Rīgā, Marijas ielā № 9, dz. 18.

Brīvmākslinieks

Valērijs Zosts

Klavierspēles un mūzikas teorijas
stundas.

Elizabetes ielā 17, dz. 1.
Tālr. 21890.

L. Goman - Dombrovsky

Latvijas Konservatorijas
profesore.

Rīgā, Elizabetes ielā 101, dz 15.

Mūzikas - dziedāšanas biedrība

„Fortissimo“

dib. 1927. g.

Valdes sēdeklis

Tērbatas ielā 70, dz. 15-a,
tēl. 95212.

Koŗa mēģinājumi

Kalpaka bulv. 8.

Operdziedātājas

V. Teļeginas - Vasiljevas

Operu studija.

Rīgā, Stabu ielā № 16, dz. 15.

Daugavpilī, Aizsargu ielā 19.

F. M.

SPIRTA un DEGVĪNA MONOPOLS

Rezervēts

Zirgu Sporta Centrs „WALDSCHLÖSSCHEN“

Rīgā, Tvaika ielā 44,
auto 36, tramv. 13.
Tālrunis 37267.

Skaistākie stalli Rīgā. Slēgta, gaiša, ziemu apkūrināma maneža. Apmācību vada jātnieku pulka atv. kapteinis, kurš beidzis Saumur'as kavalērijas skolu Francijā.

Mērenas cenas.

SVARĪ MĒRSVARI un ATSVARI IZGATAVO, IZLABO un APZĪMŌGO	MĒCHANĀ DARBŅU DIB. 1921. G. METALU APSTRĀDĀŠANA un 	LAUKSAMNIECĪBAS MAŠĪNU DALAS. Pasta kods, rēķ. № 11376 VECPILSĒTA № 19. TĀLR. 2 2130.
G. BOBINSKIS-RĪGĀ.		

Jūlijs Skrastiņš

Būv- un galdnieku materiāli.
tāl. 30696.

Mēchaniska koku apstrādāšana,
tāl. 28197.

Rīgā, Katoļu ielā № 2-a.

J. CH. MUŠATS

Īp. B. Gribešoks un B. Kaplans
Kr. Barona ielā 29. Tāl. 28931.

Manfaktūra un modes preces

pastāvīgi lielā izvēlē.

Koku un
finieru tirgotava

E. S. GURVIČS

Rīgā, Pirts ielā № 8.
Tāl. 30697, 24397.

Bagātīga lasāmviela par
20 santimiem

sniiedz illūstrētais žurnāls

„Stāsti un Romāni“

Pieprasat visur! Abonējiet ie-
maksājot naudu pasta tek. rēķ.
№ 578, vai iesūtot pastmarkās.

BITTE un GULBIS

Gaļas un desu rūpniecība.

Rīgā, Marijas ielā Nr. 114.

Tālrunis 92449.

Tirgotavas: Marijas ielā № 114,
tāl. 92449, Svērtuves ielā № 10,
tāl. 22114, Avotu ielā № 39,
tāl. 96959, Kr. Barona ielā № 39,
tāl. 29733, L. Maskavas ielā 105,
tāl. 24363, Centrāltirgū gaļas
pavilj. № 7. Majoros: Tīrgus
lauk, tālr. 449.

Vairumā Krāsu lielfirgotava Mazumā

„Krāsu Centrs“

īp. Jānis Štāls

Rīgā, Tērbatas ielā 12, Dzīrnavu
ielas stūrī, tālrunis 2-8-1-5-4.

Tapetes—Krāsas—Bibers—Spec.
cementa krāsas

Miglošanas aparāti—Būvmateriāli
Koku karbolineums.

Visas preces vienīgi augstākā labumā
par zemkonkurences cenām. Padomi
un arī rēķini krāsošanas jautājumos
tiek sniegti katram par brīvu.

ARVIEN

FOTO un RADIO

aparātu vislielākā izvēle un vizizdevīgākie no-
maksas noteikumi ir pie

A./S. FOTO - RADIO - CENTRĀLE

A. LEIBOVICS

Rīgā, Kr. Barona ielā 2, tālr. 26464, 20661.

Krunkas var iznīcināt!

Bet tas tikai iespējams ar moderniem, zinātniski nepārspētiem skaistuma kopšanas līdzekļiem „Ef-
fekta“. Kas tos lieto, būs vienmēr skaista un jauna.

Effekta

Nakts krēms *Effekta* № 11 un 12 satur īstus hormonus, kas nepiecie-
šami ādas atjaunošanai. Garantēti iznīcina krunkas. Cena Ls 2, 0, 2,60
Dienas krēms *Effekta*, maīgs, netaukojošs, zempūdera krēms . . . 0,80
Pūders *Effekta*, 20 krāsas, elegants, labi parfimēts, ļoti smalks . . . 1,20
Sejas losjons *Effekta* ādas tīrīšanai, iznīcina melnas un lielas
poras № 6 un 40 1,20
Sejas losjons *Effekta* ādas tīrīšanai, jūtīgai, sausai ādai № 2 1,20
Matu spirts *Effekta*, garantēti iznīcina blauzņas 1,00
Skābekļa maska 3,50

E. Kronberga kosmet. laborat. Rīgā, Ģertrūdes ielā 37.
Tālr. 28864. Pasta tek. rēķ. № 10141.

Pieprasams visur.

Izsūta arī uz provinci.

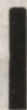
Metall-Stamp

Alumīnija un metālpreču
fabrika.

RĪGĀ, Slokas ielā № 55.
Tālr. 39227, 39220.

Veļas mazgātava,
spodrpļētava un
ķīmiska tīrītava

A. GRIGOROVA

Rīgā, Lāčplēša ielā № 18.
Tālr. 22457.

Lyon
modes žurnali,
izgriestnes
RĪGĀ
Valņu ielā 28 - tel. 34318

Nacionālās Operas kino gaismas reklāmas
Rīgas Pilsētas reklāmu stabu

sludinājumu pieņemšana

Skolas ielā 2, dz. 1. Tālr. 34836.

Alfons Reiznieks

Rīgā, mazā Smilšu ielā № 7/9,
tālr. 23190.

Izrikojumiem:

papīra cepures, gumijas
baloni, serpentīns, deko-
rācijas, loterijas lozes, kon-
fetti, lukturī, papīra pu-
ķes u. t. t.

Ugunošanai:

bengāliskas ugunis skatu-
vei, dažādas raķetes, ro-
mas sveces, čūskas, šā-
vieni u. t. t.

Joki un pārsteigumi:

dažādas burvības, pacie-
tības spēles, laimes figuras
jaungadam u. t. t.

Ziemassvētku izgredzojumi:

daudz un dažādi jaunumi
u. t. t.

(Organizācijām dodu arī uz
kommisiju.)

Latvijas sedlinieku darbu kooperatīvs

Veikals un darbnīca, Rīgā,
Matīsa ielā № 19. Tālr. 91684.

Piedāvā dažādus ādas iz-
strādājumus no krājuma:
kā: sešļus, zirgu aizjūgus,
ceļojumu p. ederumus, mo-
tocikletu sēdekļus, velosi-
pēdu somiņas, dāmu ro-
kas somiņas, portfeļus,
naudas makus, tirgus so-
mas, suņu uzpurņus u. t. t.
Ilgatavo auto polsteru pār-
velkamos (čeholus), atspe-
ru kāpes, kā arī radiātoru
segas u. t. t.

**Pieņem auto un mēbeļu polstera
darbus.**

M. ZEBBA un Bd-rs
Manufaktūra

Rīgā, Kaļķu ielā № 32.

M. OZOLA

.....
METĀLRŪPNIECĪBA

Rīgā, Akmeņu ielā № 14.

ELEKTRISKIE apgaismošanas ķermeņi
no paša darbnīcas, pie

R. KAGANA

Rīgā, Skārņu ielā 13,
tālr. 22527 (pie Kaļķu ielas). Vismērenākās cenas.

Vairumā. Mazumā.

M. GRUBE Dāmu mēteļi un
kleitas

.....
Mērenas cenas. Pirmklasīgs darbs.

Modes salons Matīsa ielā № 19, dzīv. 6. Tālrunis 97421.

Johannas Leifertes
Sejas un ķermeņa kopšanas kabinets

Rīgā, Valdemāra ielā № 57/59, dz. 39. Tālr. 94975.

Pieņem ikdienas no 10—13 un 15—20.

Iebraucējiem katrā laikā.

Lietpratīga bezmaksas sejas apskate un kopšana.

Būvstiklniecība

Kristalstikli skatlogiem. — Spoguļi.

„E. Bauman - Fromholds“

Rīgā, Tērbatas ielā 28. Tālr. 27326.

Dāmu cepures

Ms. Lucie

kā arī modes jaunumi un
zīda zeķes modernākās krāsās
Rīgā, BRĪVĪBAS IELĀ № 12

Atis Zirdziņš

Dekoartīvu un krāso-
šanas darbu uzņēmums.

Rīgā, Zaubes ielā № 5,
dz. 6. Tālr. 92698.

Modernie smaržūdeņi,

smaržas un skaistumkop-
šanas līdzekļi no visām
fabrikām dab. pie

M. Starkerts-Feldman

Brīvības ielā 31. Tālr. 96344.

ARTŪRS KIESSLINGS

PIANINO fabrikācija Latvijas Konservātor. klavieru
technik. parzīnis un labotājs
tikai Rīgā, Elizabetes ielā 35, tālr. 23007

Mana 33 g. praktika iekš- un ārzemēs garantē darba kvalitāti

Mūzikas instrumenti
un notis

A. Ludziņš

Rīgā, Elizabetes ielā 77, tāl. 29314
„ Marijas ielā 2, tālr. 32947
Liepājā, Rožu lauk. 12, tālr. 499

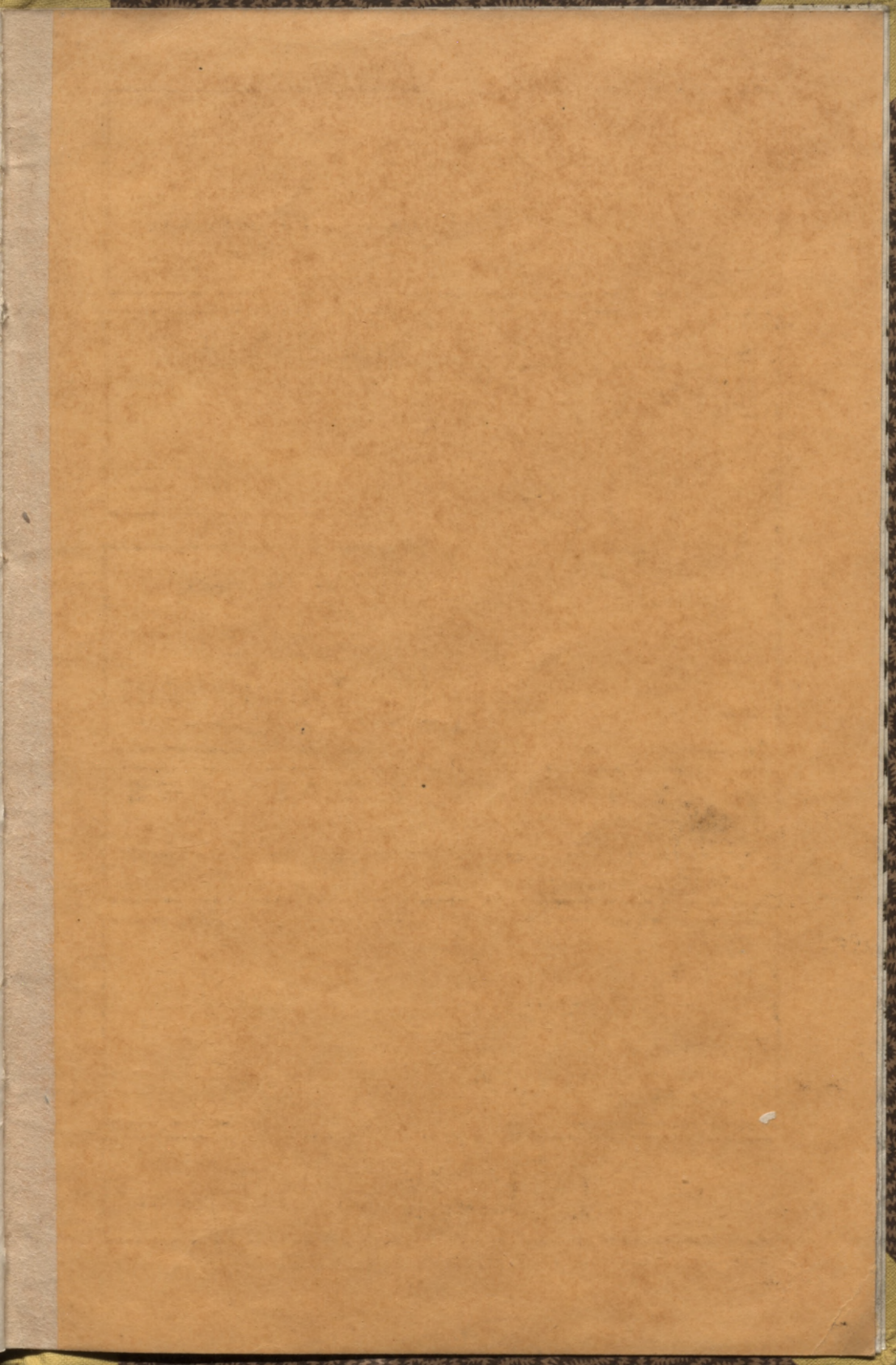
Rezervēts.

Pozamentērijs
un sīku preču
tirgotava

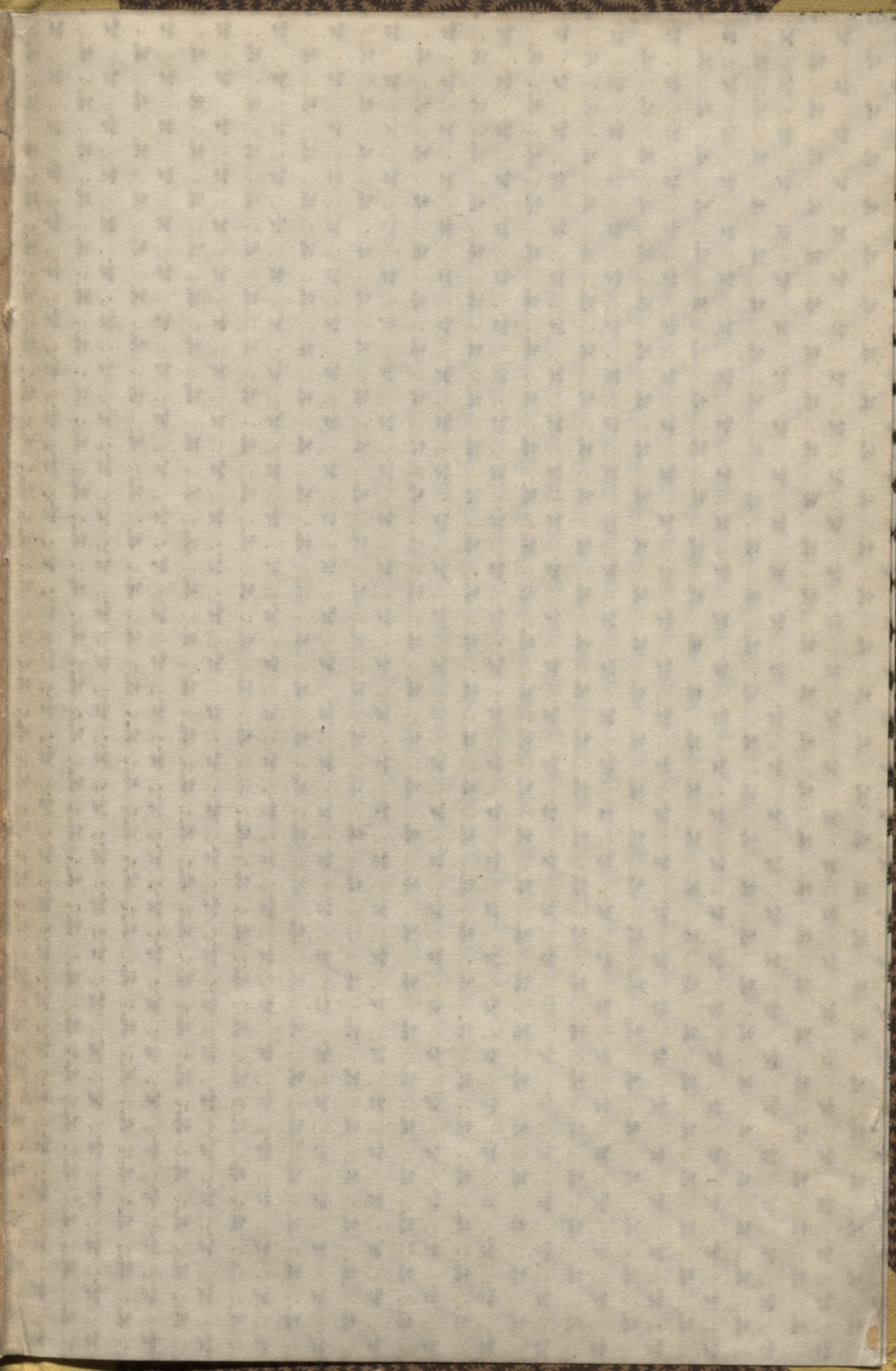
J. SARKAN

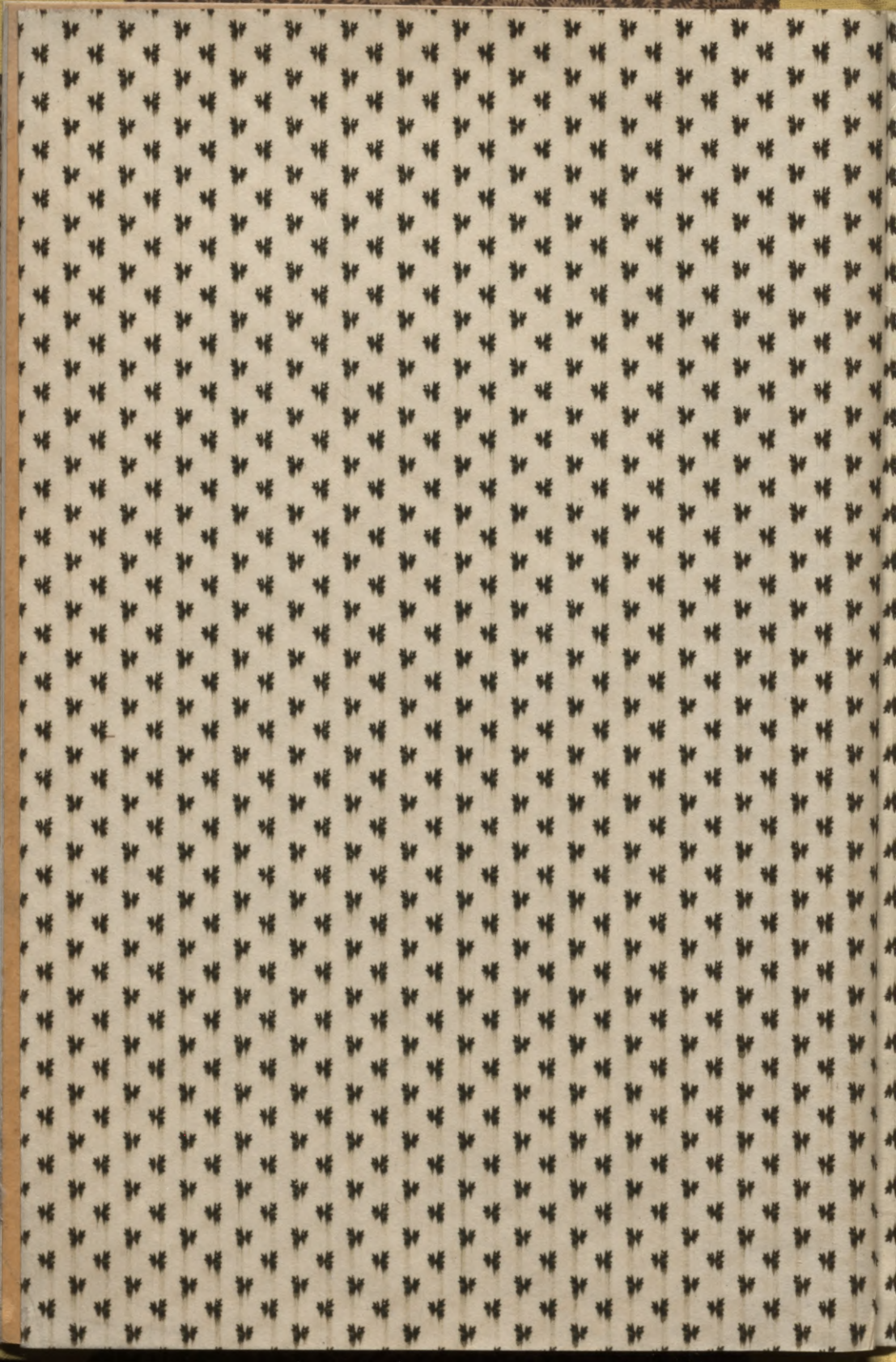
Rīgā, L. Smilšu ielā Nr. 29.
Tālr. 32976.

Pasūtījumus izpilda apzinīgi
un kārtīgi par mērenām cenām

[M 6 0, 207]

LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA

0309057847